

Сөзгән јени ше'рлеринден

ЈОЛДАШЛАР, ТЕМКИЛИ ОЛМАГ ЛАЗИМДЫР (.....)

Јенә де гурбан охум моллалара -
Сөсә пис олан да гур'ан охујур.
Инанно бутләре олдуг авара
Бугу артыг һами ајдынча дујур.

"Иса - рејалыр, Мәһеммедсе - јалан..."
Бу шүарлар Јеридилли шура
Гөдим Иблис - о һача дилли илан
Вөлөһилле чалыно һаггы вүра.

Деди: "Ахирәт, инан, олмајачаг,
Бу һөјатдан о јана јох нәһәнә,
Па олан мүғафәт да алмајачаг,
Бөд емәлләр терәтсәнә - кимә не?!"

Деди: "Јохдур не Чәһәннем, не Чеза,
Не "О дунја!" - бир чәфәнкјјата бах
Јә'ни дефтерхана имишми феза?
Бөһ кун емур һижә хулјаја сатаг?!"

Данғылыбдыр Јараданн емеји
Елә бил дунја гөһимәт тапылыб...
Дејән - "Аллаһ нәдир - олсун көмәји?" -
Лабиринтләрдә азыб миһ гапылы.

Истемишләрдн чөмијјәт гуралар
Өзү Аллаһсыз идарә олуна.
Амма һөј ган төкүб, баш снәдирднлар -
Јөнә ишләр нәсә дүшмүр јолуна.

Елә "Тапдыг!" бағрырлар ара бир -
Бинадан корлар ишыгдан данышыр.
Түкәһибдыр бәрәкәт, рузи итир,
Һәр һижәт дә шүча чыхыр, гарышыр...

Шәрин агибәтини вармы биләп? -
Һамыны тәдү бу гүјруглу суал.
Үөјана галх, еј јетмиш ил өзилән, -
Аллаһн һикәр едәндән чаваб ал!

Молла Нәсрәддине дедиләр:
- Молла, ешитмисәнми, дејирләр
Азәрбајҗанда дәвләт дили азәрбајҗан
диллидр.
- Инанан даһа дәнсүн! - дејә Молла
чаваб верди. - Валлаһ, елә анадан
оладан бу дилдә данышымшам, аһми
һәлә ки, не варым вар, не дә
дәвләтәм.

МОЛЛА НӘСРӘДДИНИН
МУДРИК КҮЛАМЛАРЫНДАН.

Депутат сечкилеринә даир.

Кадр сијасетинә даир.

Молла Нәсрәддинен сорушдулар:
- Молла, не үчүн ешшәјян төрәмәси
олан гатир атдан чох ешшәје охшајыр?
- Аллаһ-таала билыр не едир, -
дејә Молла чаваб верди. - Аһи ата
охшајан ешшәјян габағһида сонрадан
һеч онун өзү дә дура билмәзди!

- Моллаја дедиләр:
- Молла, бу кун ичласа көл, депу-
татлыға һамизәд сеччәјејик.
Деди:
- Мәнә не!
Дедиләр:
- Молла, сәни сеччәјејик.
Деди:
- Сизә не!

Һөјванат аламиниңе.

Гарабаға көнүллүләр көндәриән заман бизә
АзТИ-һин бир мүәллими јанашды, өзү дә емләр һами-
зәди. һај-һөһир салды ки, аје, һижә јатрысыз, һа-
раја бахно не фикирләширсиң!

Сезиндик ки, аһа, гәһреманлыға һазыр оланларым-
зын сајы артыр. Сорушдуг, Гарабаға не илә көмәк
елемәк фикриндәсиң? Деди, ән јахшысы будур ки, Сиз
(мәһз биз) зијалилар адындан һөкүмәтә бир "обра-
шәни" јазасың ки, "һадо приостановит эта безобразя"
мәни кимиләри дә имзалајыб, һәр јерә көндәрәрик.

Билмәдик, һөјә төвчүбленәк, - фил гулагыһини
бөјүклүјүнеми, беле бир адамын емләр һамизәди
олуб мүәллимлик еләмејинеми, јохса өз ушағларыһна
нечә төрбәје верчәјеһнеми (елә ушағларыһнын хәтри-
не мүәллимин ад-фамилиһи јазмырың).

Јазың технолокија институтунун теләбеләри (өзү
дә төкчә технолокија институтунунму?!)

Ким не дејер биздә олан
бә'ан, бә'зи кәсләрә!

Table with 3 columns: ТИПРАХ, РЕДАКСИЈАНЫН УЊВАНЫ, РЕДАКТОР; ТЕЛЕФОНЛАР, МӘТБӘНИН УЊВАНЫ, РЕДАКСИЈА ҺӨЈБӘТИ; ЧАПА ИМЗАЛАНЫШЫ, ҺӨҲБӘТИ ҺӘМРӘ, ТИҖМӘТИ.

№ 1(1)
ДЕКАБР
1989

Редактордан.
Әзиз охучу!

Вәтени севмирләр гуруча сөзлә...

Сәһ әлиндә "Вәтән" гәзетинин илк нөмрәсини сахлајыр-
сан. Ве јегин фикирләширсең - аласан сну, ја јох. Алсан
да, тезми охујасан, ја мүхтәлиф ресми ве гәјри-ресми
гәзет ве журналлардан сонра.

Биз сәнә "Вәтән" гәзетини биринчи нөвбәдә охумағы
мәсләһәт көрәрдик. Чүнки гәзетимизин адыны әбәс јерә
"Вәтән" гојмамышың. Аһы:

- Һәрәмизин һајһна бир тәлә дүшүр; бу дунјада киммиз
варлы, киммиз касыб, киммиз дүз, киммиз әјри, кими-
миз башы уча, киммиз бөли бүкүк јашајырың; буна бахма-
јараг бизим һамымыз өз өвладн сајан бир кимсә варса,
о да ВӘТӘНДИР!

- Бизим ән күчлүмүзүн беле ушағ тек зәиф олдуғуну көз-
ләрдән јаш ахыдарат, көврәлдәрәк сүбута јетирән
ВӘТӘНДИР!

- әкәсинә, ән күчсүзүмүзә беле һөјатны гурбан вермәје
һазыр олмасы илә өз бөјүклүјүнү тәсдиғ етмәк имканы ве-
рән јенә дә ВӘТӘНДИР!

- севкилиси олана севкилисиндән әзиз олан, севкилиси
олмајана севкили олан, о да ВӘТӘНДИР!

"Вәтән" гәзетини дунјаја кәтирән, әлбәттә ки, Вәтәнин
бу күнүк четин везијјәтидир. Јакин биз кәләчәје һикмәт-
ликлә бахырың. Сән буну бизим јазыларымызда һисс едә-
чөксән.

"Вәтән" һәмишә сәнә јолдаш, сирдаш олмага чалышчағ:
Бизим фикирләр, сөзләр, кәлмәләр сәни һәр јердә муша-
јит едәчәк, четин ишдә кәфини галдырачағ, евдә үзүнү
күлдүрчәк, шән күндә дүшүндүрчәк, шәр күндә үрәклән -
дирчәк.

Өзү дә биз сәнилә учадан данышмајачајың, чүнки дүз
сөз, һөгигәт һәмишә астадан дејилир.

"Вәтән"ин сәһәфәлериндә сән јумур ве сатира илә дә
гарышлашчағсан. Чүнки өз ејбәнә күлмәји, өзү-өзүнә ис-
тәһза илә јанашмағы бачармајан халғын көләчәји јохдур.
Биз "Молла Нәсрәддин", Сабир ән'әһәләрини јашатмага ча-
лышчајаың.

"Вәтән"ин сәһифәлериндә сән илләр бөју мөбуат үзү
көрмәјән шаир ве јазычыларымызын ше'р ве һөкајәләрини
охуја билчәкәксән.

Һөһәјәт, сән билмәлисең ки, "Вәтән" гәзети һеч бир
сијаси группун, һеч бир тәшкилатны, һеч бир партијанын
мәһәфәјани горумур, "Вәтән"ин бирчә амалы, бирчә мәғсә-
ди вар. Бу да Вәтәнә Вәтән оғлу адына лајиг гуллуғ елә-
мәкдир.

Биз четин јолун башлангычынндајаың. Бу јолда бизә угур-
лар арзулајын. Биз дә чалышырың сизин үмидләриһизи ал-
датмајағ.

Нечә дејәрләр, биздән һәрәкәт, сиздән бәрәкәт.
Һәммишә күчүңизә ве Аллаһ!

Декабрн 19-да ахшам саат 10-да АХЧ Көңчә шө'бә
сини гәһрәкәһиндә даһи Низамыһин бусту әһүндә
Көңчәнин бәлкә дә бутун Азәрбајҗанын тарихинә дүш-
мәје лајиг бир һадисә баш вермишдир. 12 кәңч, 12
азәри түрк (онларын ичиндә өвлиләр дә вар) Вәтәни
горумаға анд ичиб, үч рәңкли ајһара-улдузлу мүғәд-
дәс сәјрағымыз әһүб Нүвәди кәһинә јолланмышлар.

Тарихи һадисәләрин әһәмијјәтини јалһыз мүејјән
мүддәтдән сонра дерк етмәк мүмкүн олур. Һәр һадия,
бир нечә сөз дәмәји вачиб сајдың.

Мә'лумдур ки, чар Русиясында мүсәлманларн орду
ја көтүрмүрдиләр. 70 иллик шура дәврүндә исе азәри
балаларн Вәтәни горумаға анд ичиб өһлиндә ја башға
халғларын мәһәфәјини тә'мин етмиш, ја да алдадылыб
1956-чы илдә Маҷарыстанда, 1968-чи илдә Чехослова-
кијада ве, һөһәјәт, он ил әрвиндә Әфғаныстанда өв-
ләри кими вәтәһпәрвәрләрин гәһларынн төкүшләр.

Буна көрә декабрн 19-да Көңчә шө'бәсини гәһрә-
кәһиндә тәһбә үзвляриһин өзләри алдандырдығы кими
үмидләрдә баш вермиш анд ичмә мәрасими мәһијјәт
е'тибарилә 70 илдән сонра Азәрбајҗан милли сүдусу-
нун јаранмасы дәмәк иди.

Дәмәди 200 иллик мүстәмләкәлије, 70 иллик Совет
иртичасына, милләтин мәһлијәне вүрудан бутун агыр
зәрбәләрә бахмајарағ, Чавид-хан - Казым-бөј руһу
һәлә дә јашајыр.

Халғ гәһреманларынн тәһнамалыдр...
12 кәңч, 12 азәри түрк:

- Гасымов Рузикар Имран оғлу
Мәммед-заде Дунјамалы Баба оғлу
Микајылыс Телман Ваһид оғлу
Мәммедов Чөјһун Мәммед оғлу
Сәјидов Асиф Фәхрәддин оғлу
Һүсәјнов Рәмиз Әли оғлу
Әлијев Зүлал Әли оғлу
Гурбанов Әдаләт Бајрам оғлу
Хәлилов Тәһир Әләскер оғлу
Мәммедов Аббасғуду Әһим оғлу
Заманов Кәрәмет Мәммиш оғлу
Рәзәјев Радил Гәһил оғлу

Азәрбајҗанын ве азәри түрк халғын сон даһла гәһ-
ларына кими горудачағларына, халғын гәһ азадлығын
угрунда вүрушчәғларына анд ичиб јола дүшүләр.

Бәхтијар Ваһабзаде дәмәшкән:
Вәтәни севмирләр гуруча сөзлә
Вәтәндир јаралан јашадан бизи
Биз дә јери кәләс олүмүзә,
Кәлдик јашатмага Вәтәнимизи.

Әлбәттә, бу дәстә не биринчи, не дә сонунчу дө-
јил. Онлардан әвәл дә көнүллү сәһпәдләримизә го-
румага ве ја Гарабаға јолланмыш ве адларн һеч бир
сијәһија дүшмәмиш Вәтән оғуллары вар. Гој онлар
биздән иччимәсилләр.
Ата-бабалар дәмәшкән: "Халғ билмәз - халғ биләр."
Бүтүн гәһреманларә ешг олсун!

Әзиз охучулар, ола блясон аранында
јени или январын I-дә кечирмәјәнләр дә
вар. Ола билсән, бир-иһи илдән сонра биз
бу бајрамы һеч дәвләт сәвијјәсиндә дә
гәјд етмәјечәјик. Бунунда беле, һәлә ки
гарышдан кәлән

ЈЕНИ ИЛИНИЗ МҮБАРӘК!

Көчөдө Көчө адина жалпы Көчө даңгылды.

Һөрмөтлү охучулар, билмирик билдиз жокса билмедиз диндиз жокса эшитмедиз (ахн Һемин күн мейдана 300 миңлик Көчөнүн чөмү-чүмөтөнүн үч жүз саклини ачыг жыгышымы оларды), декабр 9-да шаһер шурасынын сөс-би-жасында шаһеримизин догма аднын берпасн масе эси го жулмушдур.

Һемин сөссијаје АХЧ Көчө шө'бөсинин иларе һе'ети де да'ват олумушду. Шаһерин аднын берпасн иле елагедар иларе һе'ј'етинин үзү блван-беј блдизев АХЧ Көчө шө'бөсинин мөһгејини билдирмишди. Неденсе јер-ли гезетлерден "Кировабадски работчи" блван-бејин чыкышын гисалдымш, "Кировабад коммуниста" иле тама-миле гурудумуш, аз гала гахач едилмиш көркемде чап елемиздир.

Буна көре һемин чыкыш олдугу кими чатдырмагы өзүмүзө борч, сизин үчүн вачиб сајиб дерч едирик.

Һөрмөтлү ханымлар ве бејлер! Бир илден артыгыдыр ки, азербайжан халгы 70 иллик фасиледен сонра өзү-нү јениден бир варлыг кими дерк етмеје башлајыб.

1988-чи ил нојабрын 17-ден Бакынын инди Асадлыг адланан мейданидан Азербайжаннн һер бир күтөсинне јајылмыш азадлыг тохумлары көк салыб бој атырлар. Беле азадлыг ришелеринден бири Көчөмизе сиун догма аднын гажтарылмасы меселесинин гојулмушдур.

Биз 70 иллик кечмишимиз эбес јере хатырламырыг. Билдизиниз кими 1918-чи ил мајын 28-де дунјанын бутун радиостансийалар јени дөвлетин - Азербайжан Демократик республикасинин јаранмасы хөбарини јајды. Өзү де һемин дөвлөт мөһз бизим догма көчөмиз-де е'лан олумуш, сиун бајрагы да илк дефе бурада учалдымышды.

Еле һемин күнлерде Көчө бир өсрик ејбөчөк Једисаветпол либасыни чырыб јениден өкүнүн һем улу, һем де төрөветли Көчө либасыны кејди.

Лакин һурријет анлары чох чекмеди. Гара гуввө-лөр гузгун тек һөле беркимемиш көрөнини башны алды. Эввел 1920-чи ил апрелин 28-де көчө демократик рес-публика богулды, бу азымы кими үстүнден 15 ил кечмиш шаһеримизи Кировабад гөлибине салдылар.

Лакин, илк президентимиз Мөһеммед эмин Резулзаде демишкен "бир дефе учалан бајраг бир даһа емез".

Ве будур, биз инди ичлас кеңирдијимиз биянын үзөринде 1989-чу ил нојабрын 28-ден мүгделас үч рөнкли, ајпала-улдузлу бајрагымыз далгаланыр.

Шаһерин догма аднын гажтарылмасы исе сиз де-путатларин алидедир. Бизе беле келир ки, сиз шери кејирден, јакшыгы пилден сече билчөк ве биз истер өлкеде, истер дунјанын һер һансы бир јернде өзүмүзү кировабадлы јох, көчөли кими тегдим едечејяк.

Беле бир күнү јашамаг, онун мүасири олмаг хөшбөх-ликдир. Лакин унутмајаг ки, бу бајрамын јакынлашмасы үчүн бизден де артыг иш кермиш, һетта һејатларини беле өсиркемејендер де олмушлар.

Биз бу өзиз күнде Фетели-хан Хојлуну, Насиб-беј Јусифоглини, Мөһеммед эмин Резулзадени, Әмед-беј Ага оглуну, ели-беј Нусејнзадени, Әлимердан-беј Топ-чубашову, ејни заманда аллары беле тарихе дүшөмиш минларе гөһреманларымыз јад етмесек, не көчөли, не де үмумијетле азербайжанлы аднына лајиг олмырыг!

Һөрмөтлү ханымлар ве бејлер, инди исе ичазе верин Азербайжан Халг шө'бөси Көчө шө'бөсинин адндын ша-һеримизин догма аднын гажтарылмасы төлөбини бө'зи мүлаһизелеримизле тамамлајаг.

Биринчи.

Көчөнүн тарихимизде ојнадыгы рол һагда. Или мин иле јакын јашн олан Көчө Азербайжан та-рихинде хусуси рол ојнамышдыр. Јетијетле демек олар ки, халгымызын формалашмасы мөһз Көчө етрафында баш вермишдыр. X өсрин орталарында ишгалчылар Бердени вл-ран етдикден сонра Көчө Араннын есас шаһерине чеверил миш. Шаддаларин, Атабејлерин истигдалканы олмушду. XIII-чу өсрин сонундек, даһа догросу Бендерин үсјаны-надек Көчө жүксөлиш дөврү кеңиреши, бутун Шөргө-те танымышдыр. Халгымызын истигдалијет салнамасына ве јаделли ишгалчылара гаршы мүбаризе тарихимизе шанлы сөһифөлөр јазмыш Көчө халыгы да мөһз бу гүдрөгли шаһерин етрафында формалашмышды.

Икинчи.

Көчөнүн Азербайжан едебийјатинда гојдугу из ве вердији теһфөлөр бареде. Азербайжан халгынын дунја мигјасында танымасыны онун едебийјатиндан артыгыда төсөвәүр етмөк мүмкүн дејил. Тарихи абидемиз ве милли иртихаримыз олан "Китаб-Дәде-Горгуд" да, даһи Низаминин "Искендерна-ме"синде, "Сели ве Керем" дастанында, Ашиг Әлескерин јарачылыгында Көчө шаһери дөне-дөне хатырланыр, вөсф олунур. Мүасир едебийјатимизин кимилери олан Ордубадини "Гыльч ве Гелем", Чангиз Нусејновун "Фетели-фатин", Елчинин "Мөһмуд ве Мерјем" рсманла-рында да Көчө һадиселерин чөрејан јери, вачиб меканыдыр.

Садаладыгымыз өсөрлөр чохдан сөрһөдлөр ашмыш, дун-ја охучусунун гөлибни фет етмишдыр. Төбийдир ки, Көчө аднын берпасы охучуларин мүчөрөд төсөвүрле-рини ксаретлендирир, чанландырыр.

Үчүнчү.

Һәр бир халг өз гөһреманлары иле таныныр, мөһшур-ламыр. Азербайжан халгынын азадлыг тарихинде, гөһре-манлыг тарихинде Көчө торпагынын јетирмөлери Бендер, Чавад-хан ве полковник Казымбејин хусуси хидметлери олмушдур. Көчөнни бу тарихи шөхсийјетлерсиз төсөвүр етмөк мүмкүн олмадыгы кими, һемин гөһреманлар да Көчөсиз өјрөнилиб төблиг олуна билмөвлөр.

Дөрдүнчү.

Көчөнүн аднын өзүнө гажтарылмасын төлөб еден јалпыз азербайжанлылар јох, шаһерин бутун саглам гув-вөдерилир. Шаһер ХДС Ичраијје комитөсине тегдим олун-муш коллектив эризелери имзајанлар ичарисинде хөјли гејри-азербайжанлы, с чүмлөдөн рус вардыр.

Бешинчи.

Хөјли вахт или бизи инардырыдылар ки, Көчө ме-сөлөсини ләркиден Мөркөзи һөкүмәтдир. Лакин мө'лум олду ки, бу республика сөләијјетли мәсәләдир. Инди, хусусиле республиканын суверейлији һагда ганун гебул едилдикден өсирә, јене Көчөде јох, Кировабада јаша маг ән азы милли надалыг надалыг оларды.

С ки гадж Кировун шөхсийјетине даир, биз бу бај-рам күнүнде бу инсан барәде даңышмаг беле истемирик. Олсуз да халг һер шеји јакшы билди. Лакин биз халгы бајрамын бајрам кими кечирмеје чагырырыг. Эвиз күнү корлајаг көчөли аднына лајиг дејил.

Алтынчи.

Инди мө'лум олмушдур ки, төлөб олунан хөрчлөр би-зө дејиләндеркөн хөјли азыдыр. Һеми де бу хөрчлөр бир-ден дејил, тегдирчен чөкилөчөкдир.

Мисал үчүн Југанск шаһеринин аднын гажтарылмасы үчүн чөми эс мин манат төлөб олунмушдур. Бизим шаһер Југанскда бир аз кичикдир, демөли бизим тө'чили-зөүри хөрчлөримиз эс минден де аз олачагылар.

Једдинчи.

Көчөнүн тарихи аднын өзүнө гажтарылмасы бу өзе-мәтти адны кирдаламамынын де гаршысыны аларды. Шөх-сийјете перестит ве дургулуб илдеринде азербайжан дили касыб дақмадарда гсрунуб сахландыгы кими, көчө-нин адны да хирда-һара объектлөре, универмаг-мөһман-ханалара верилмишди.

Инди буна сен гојмаг вахтин чатно. Көчөнүн өзүнде Көчө адны жалпыз көчөнүн өзү лајигдир!

Сөккизиңчи.

Бу бир сирр дејил ки, өлкемизин мүселман республи-каларында јениденгурма нисбәтен ләнк кедир. Бу да СССР-је шөрг өлкәлери төрәфинден бир аз еһтијатлы јарашмаја сәбәб олур.

Көчөнүн аднын гажтарылмасы өлкемизин Шөрг әле-минде мүфәзуну артыра биләди.

Һөрмөтлү ханымлар ве бејлер. АХЧ Көчө шө'бөси өмин олдугугу билдирир ки, Сиз, депутатлар, көчө-лилерин, бутун азербайжан халгынын ирадеси елејни-не кетмејөчөксиниз, тарихи едаләти берпа едиб Азербайжан, СССР ве дунја херитөлөринде Көчөнни вөтаңдашлыгына сөс верөчөксиниз.

Азербайжан Халг шө'бөси Көчө шө'бөси сизе саг ол дејир ве келөчөкде даһа артыг фәаллыг арзулајыр.

СӨККИЛЕР ГАРЫСЫНДА.

Билдизиниз кими, Азербайжан ССР-нин Али Советине ве Јерли советлөре сөчки-лар башлајыр.

ССР-нин Али Советине сөчкилериң ке-чирилмеси (даһа догросу, кеңиримејиб зөр күчүне аркаланараг сахлалашдырлма-сы) һамымызын јадинадыр.

Гуртармагда олан илин јазн иле мүга-јисәде республиканын ичтимаи мүһити артыг хөјли сагламлашымыдыр. Өлкөнүн үмуми сijasи везијјети бөледир ки, зор күчү һеч бир республикада артылыгда төтөбг едиле билмөз, буна көре Азербай-жан Халг шө'бөси сөчкилөре незарәт ил-тидарындадыр.

Демөли, сөчкиләрле елагедар бизим есас региоимиз лагејдик, бикәналик, "не ишим вәр", "ешми, бөш шејдир" - чи-ликдир. Лагејдик исе өз нөбөсинде хө-бөрсизликден ве архајынчылыгдан ирели келир.

Ашагыдакы мүлаһизелеримизле биз сизин бир аз мө'луматландырыб фәаллыгынын ар-тырмага чагырырыг. (арды 3-чу сөһ.)

Не етмели ве ја республиканын "Сагламлыг" програмына аид гејдләр.

Будур, СССР халг елчилеринин икинчи гурултаји да ба-ша чатды.

Јегин сиз де бизи кими өввөллөр гурултаји марагла излејир, чыкыш еденлерин һер бир келмөсини һөфөсинизи дериб динлејирдиниз. Чүнки өлкөни четин везијјетден чи-хара билчөк јолун тапылмасы үмиди һөле јашајырды.

Бес инди? Инди гурултаја ја һеч бахмырыг, ја чөрөк јејиб чәј иче-иче бахырыг, ја да бөкарчылыгдан лаглагы сөһбөти марагында оланлар кими гулаг асырыг.

Гурултаја марагын итмесинин сөбөби нөдир?

Сөбөб чох сәде ве ајдындыр. Сон 70 илде Совет Итти-фәти адландырыдымыз, јүзилликлөр өрөинде һамымыз үчүн догмалашмыш империјанын не дерөчөде бөһранлы, бир о де-рөчөде де чыкылмаз везијјети артыг һамымыза ајдын олуб. Нөчө дејерлөр, һај-һајн келиб, һеч вәј-вәји да галмајыб!

Нәтижелер гурултајын күрөсүндө бир-бирини көлкө төк өзөз едир, кими хөстөје гуш илији, кими чан дерман, ки-ми де, үзр истөјирик, клизма гојмагы төклиф едир. Бирчө дуруб дејән јөхдур ки, аје, хөстөје артыг дава-дерман јох, мола ләзымдыр.

Дејәсөн буну анлајан јалпыз Азербайжаннн ејни за-манда һем мүдрик, һем де темкинли елчилеридир. Гурултај-да еле архајын, еле сакит отурурлар ки, еле бил јаса јыгышмолар.

Вөзирөв е'ла һөврөтлери де саг олсунлар, һөрмөтлү шөјх-ул-исламимыз депутат еләмеје ичазе вериблөр. Јер-де галан депутатларымыз да инди еле она көре архајындыр-лар ки, өлүје вахти-вахтында "Аллаһ рөһмәт еләсин" де-јөн јарларындадыр.

Лакин истер елчилеримиз, истерсе де халгымыз унутма-сындар ки, рөһмәте келенө Гур'ан окумаг ишин јалпыз ја-рысыдыр. Вөзирөв е'ла һөврөтлери һөле бир ил өввөл чох дүзкүн гејд еләдиклери кими, есас мәсәле санитариядыр. Јө'ни, мејили торпага тапырмагы кеңикдирмөк олмас. Бу-нун үчүн де өввөлдөн төдбир көрмөк ләзымдыр.

Јохса, бизден ираг, мүхтөлиф хөстөликлөр јајылар, милләтин чанына чор дүшөр.

Төлөсмөк ләзымдыр!

Үчүнчү.

Кимлөрин Советлөре (хусусиле республиканын Али Советине) сөчилмәси мәсләһәт дејил.

Гејд еләдијимиз кими, республиканын суверен дөв-ләт олмалыдыр. Буна көре Азербайжаннн Али Советине еле адамлар сөчилмелидир ки, онлара һеч чүр, һеч бир хөт иле Мөркөздөн, је'ни Москвадан тө'зиг көс-төрилә билмөсин.

Өлкөде үч төшкиләт - орду, партија ве дөвлөт төһлүксизлик комитөси онрф мөркөзләшдирилмишдыр, је'ни јухарыдан ашагыја кими идәре олунур.

Демөли бу органларда ишләјенлерин халга хидмәт етмөк имканлары олдугча мөһлүддур. (Бизе беле келир ки, Мөркөзин сijasети иле Азербайжаннн мөнафејинин һөнкии һеч вахт бир араја сыгмадылары, һетта чох вахт бир-бирине зидд олдуглары артыг һамы үчүн ајдындыр.)

Алларын чөндијимиз төшкиләтларын рөһбөр иши-ләринин дили олдугча келәдир. Чүнки мөркөзиг хөт-тичден көнара чыханлар үчүн дејенекләр һазыр ве-зијјәтде сахланылар.

Елбөттө, бу адамлар да бизи кими азербайжанлы-лардыр. Кимимизин досту, кимимизин гоһум-гаджаш-дырлар. Лакин онларын кимлијинин, хасијјәтләринин ве шөхси көјфијјәтләринин һеч бир өһөмијјәти јөх-дур.

(әввөл 2-чи сөһ.)

Биринчи. Индики, је'ни республиканын Али Советине ве Јерли советлөре, сөчки-лөрин СССР Али Советине сөчкилөрдөн да-һа вачиб олмас.

Суал вөре билерсиз ки, биз буну неје өсәсөн дејирик, ахн һөле ки өлкөде баш ганунверичи орган СССР Али Советидир?

Чох сәде. Өлкө, ичтимаи һөјәтин һер үч сәһәсини - гәл иштисадийјети, һөм сijasети, һөм де милли мүнасибәтлери - өһәте еден дерг бөһран ичиндадыр. Мөркөзин һер һансы бир гөти һәрәкәти сөкүи өви үчүра билер. Буна көре СССР Али Совети не дүзәмәли бир гөрәр чыхара би-лир, һе де ону ичра етидире билир.

Јәрәшмиш везијјәтдөн өлкөнни өтөв-лүкде чыкыш јолу үмумијјәтде јөхдур, чүнки республикаларн мөнафелери не мөркөзин, не де в бири республикаларин мөнафелери иле үзгүн келир. Артыг һер республика өз-өзүнө бир күр агламалы-дыр.

Буна көре СССР Али Советинин сөләиј-јәти күнү-күндөн азалачаг, өксине рес-публикаларин Али Советлөринин рөду кет-көдө артачаг. Ыле ирдинин өзүнде СССР Али Советинин депутатлары һарадаса сөһ-чиләре, республиканын Али Советлөринин депутатлары исе тамашаны һөрәкәте көти-рөн актјордара бөһөзјирлөр.

Икинчи.

Бөзәрә аймаг ләзымдыр ки, республика-нын Али Совети иле Јерли советлөр ара-сында олдугча бөјги фөрг вәр. Бу бир төсәлүбүр ки, бу ики орган бир ад - "Совет" - ады дашыјыр.

Чүнки:

А. республиканын Али Совети өслинде парламентдир (Азербайжан Демократик рес-публикасында олдугча кими) ве онун үзвө-ри суверен дөвлөт олан Азербайжаннн си-јасы (һөм харчи, һөм даһили), иштисади ве мәдени иркишәфинин истигамәтләрини тө'јин эле билән адамлар олмалыдыр.

Б. Јерли советлөре (гөб өлкөлөриг-де онларн "муниципалитет" адландырылар) илк нөбөдө ишчәлар адамлар, кәһкәт иши сөһви, мүхтөлиф сәһәлери өһәте еден сө-ришәли адамлар олмалыдыр.

(Мирчөбөр Багыровун өз мөһкәмөсинде дејији мөш-һур сөздөр: "Мен халгымын дүшмәни олмушам, партија-нын јох" - бунун ән бұруз ифәдәсидир.)

Дөрдүнчү.

Кимлөрин сөчилмәси мәсләһәтдир.

Сөсүз ки, ән дүзкүн Советлөре (хусусиле Али Совете) АХЧ-нын һәмизәдләринин сөчилмәсидир. Силя-рын һәр бири бутун мөһти көјфијјәтләрине бахмаја-раг (өјибсиз инсан үмумијјәтде јөхдур) бир мүнүм үстүлүге малакдирлөр: онлар халга архаланырлар, буна көре мүстөгилдирлөр.

Биз көрөк бу мүстөгил дүшүнчөли ве даврашылы адамларн ајырды едиб төсәруфачыларн өсәсөн Јерли, сijasөтчилери Али Совете сөчөк.

Бешинчи.

Сөчкилөрдө мүтләг иштирак етмөк ләзымдыр. Унут-мајаг ки, өзү өз әлијлә истәдији адама сөс вермә-миш һер бир сөчки бюрократија үчүн сахталашырмаг имканы јарадыр.

Буна көре һамымыз бир адам кими - шүурлу сөчкилөрө!